

Trygghets- och säkerhetskontoret

Handläggare: Fredrik Sandell
Titel: Säkerhets- och beredskapsstrateg
E-post: Fredrik.sandell@norrtalje.se

Till: Kommunstyrelsens arbetsutskott

Krigsorganisation och krigsplacering i Norrtälje kommunkoncern

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår:

1. Kommunstyrelsen ger kommundirektören i uppdrag att fastställa krigsorganisation och påbörja krigsplacering av personal med nyckelfunktioner inom Norrtälje kommunkoncern.
2. Kommunstyrelsen delegerar till kommundirektören att besluta om vilka personer som ska krigsplaceras.

Sammanfattning av tjänsteutlåtandet

Kommunen har skyldighet att planera så att den kommunala verksamheten fungerar även vid höjd beredskap. I denna planering ingår att fastställa kommunens krigsorganisation samt på vilket sätt dess bemanning ska säkras under höjd beredskap.

För att effektivisera Norrtälje kommunkoncerns arbete med krisberedskap och civilt försvar har kommundirektören i sin instruktion fått i uppgift att ansvara för ledning och samordning av arbetet vilket bland annat inkluderar kommunkoncernens kontinuitetshantering och arbete med risk- och sårbarhetsanalyser.

När krigsorganisationen nu ska fastställas och dess bemanning säkras föreslås kommundirektören få i uppgift att fastställa krigsorganisation och påbörja krigsplaceringar av nyckelfunktioner.

Ärendet

Beskrivning

Mot bakgrund av att det säkerhetspolitiska läget i vårt närområde försämrats över tid beslutade regeringen 2015 om återupptagen totalförsvarsplanering. I budgetpropositionen för 2021 föreslog regeringen den största satsningen på civilt försvar i modern tid.

Kommunen har skyldighet att planera så att den kommunala verksamheten fungerar även vid höjd beredskap enligt lagen om totalförsvar och höjd beredskap 7 § 1992:1403. Kommunen ska vidare enligt *Överenskommelse om kommunernas arbete med civilt försvar 2018–2020 med revideringar till och med 2022* samt 4 § FEH ha de planer som behövs för verksamheten under höjd beredskap. Dessa ska innehålla uppgifter om den verksamhet som är avsedd att bedrivas under höjd beredskap. Av planerna ska också framgå krigsorganisationen, den personal som ska tjänstgöra i denna och vad som i övrigt behövs för att kommunen ska kunna höja sin beredskap och bedriva verksamheten under höjd beredskap. Planeringen ska, enligt 5 § FEH, avse såväl beredskapshöjningar efter hand som omedelbart intagande av högsta beredskap.

Den kommunala verksamheten är en av flera aktörer i det civila försvaret. Målet för Norrtälje kommuns arbete med civilt försvar är att värna; individens trygghet och säkerhet, samhällets grundläggande värden, kommunkoncernens funktionalitet samt miljö och egendom. Dessutom ska Norrtälje kommun bidra till Försvarsmaktens förmåga vid ett väpnat angrepp eller krig. Det civila och militära försvaret utgör tillsammans totalförsvaret.

Under 2021 fattade Kommunfullmäktige beslut om *Plan för Norrtälje kommunkoncerns arbete med krisberedskap och civilt försvar 2021–2023*, KS 2021–314 som anger att Kommunfullmäktige har det övergripande ansvaret för kommunkoncernens arbete med krisberedskap och civilt försvar under fredstid, att Kommunstyrelsen leder och samordnar kommunens verksamhet och ansvarar för att kommunkoncernens arbete med krisberedskap och civilt försvar genomförs samt att lagstiftningen inom området efterlevs samt att kommundirektören, på uppdrag av Kommunstyrelsen, är ansvarig för ledning och samordning av kommunkoncernens arbete med krisberedskap och civilt försvar vilket bland annat inkluderar kommunkoncernens övergripande process för kontinuitetshandling och arbete med risk och sårbarhetsanalyser.

I anslutning till ovan reviderades och fastställdes *Instruktion för kommundirektör*, KS 2021–315 som anger kommundirektören som ansvarig för kommunkoncernens arbete med krisberedskap och civilt försvar vilket bland annat inkluderar kommunkoncernens övergripande process för kontinuitetshandling och arbete med risk och sårbarhetsanalyser.

Kommunkoncernens krigsorganisation ska under höjd beredskap upprätthålla den samhällsviktiga verksamhet som kommunen då ska bedriva.

Bemanningen av krigsorganisationen görs primärt genom de ordinarie anställningsavtalen mellan Norrtälje kommun och de enskilda arbetstagarna. För att öka planeringssäkerheten och tillgången till den anställda personalen under höjd beredskap kan den krigsplaceras i Norrtälje kommun i enlighet med 6§ förordning (2015:1053) om totalförsvaret och höjd beredskap. I och med krigsplaceringen har kommunen ianspråktagit den krigsplacerade och därmed försäkrat sig tillgången till den krigsplacerade personalens särskilda kompetens.

För att planera och i möjligaste mån säkra förmågan i krigsorganisationen behöver den personal som bemannar nyckelfunktioner i krigsorganisationen krigsplaceras för att inte ianspråktagas av andra aktörer inom totalförsvaret.

Den personal som krigsplaceras enligt 6§ förordning (2015:1053) om totalförsvaret och höjd beredskap drabbas under fredstid inte av någon direkt rättsverkan eller skyldigheter för den enskilde.

Under höjd beredskap är skyldigheten att tjänstgöra med allmän tjänsteplikt under höjd beredskap begränsad till arbetsskyldigheten enligt respektive medarbetares anställningsavtal.

I de fall två olika aktörer önskar ianspråkta en medarbetare vid höjd beredskap är utgångspunkten att aktörerna ska samverka för att nå överenskommelse om krigsplacering i den funktion som gör störst nytta i totalförsvaret. Det kan exempelvis vara en medarbetare som är krigsplacerad inom Försvarsmakten och anställd i kommunen sedan tidigare, en kommunanställd medarbetare som önskar påbörja ett engagemang hos någon totalförsvarsaktör som kräver krigsplacering eller att en tillträdande medarbetare redan är ianspråktagen av annan aktör. I de fall en person som bemannar en nyckelfunktion inom kommunens krigsorganisation är ianspråktagen av annan aktör behöver kommunen vidta planering för att hantera det kända personalbortfallet.

Lagkrav

Kommunen ska enligt *Överenskommelse om kommunernas arbete med civilt försvar 2018–2020 med revideringar till och med 2022* samt 4 § FEH ha de planer som behövs för verksamheten under höjd beredskap. Dessa ska innehålla uppgifter om den verksamhet som är avsedd att bedrivas under höjd beredskap. Av planerna ska också framgå krigsorganisationen, den personal som ska tjänstgöra i denna och vad som i övrigt behövs för att kommunen ska kunna höja sin beredskap och bedriva verksamheten under höjd beredskap. Planeringen ska, enligt 5 § FEH, avse såväl beredskapshöjningar efter hand som omedelbart intagande av högsta beredskap.

Koppling till gällande styrdokument

Under 2021 fattade Kommunfullmäktige beslut om *Plan för Norrtälje kommunkoncerns arbete med krisberedskap och civilt försvar 2021–2023, KS 2021–314* som anger att Kommunfullmäktige har det övergripande ansvaret för kommunkoncernens arbete med krisberedskap och civilt försvar under fredstid, att Kommunstyrelsen leder och samordnar kommunens verksamhet och ansvarar för att kommunkoncernens arbete med krisberedskap och civilt försvar genomförs samt att lagstiftningen inom området efterlevs samt att kommundirektören, på uppdrag av Kommunstyrelsen, är ansvarig för ledning och samordning av kommunkoncernens arbete med krisberedskap och civilt försvar vilket bland annat inkluderar kommunkoncernens övergripande process för kontinuitetshantering och arbete med risk och sårbarhetsanalyser.

I anslutning till ovan reviderades och fastställdes *Instruktion för kommundirektör, KS 2021–315* som anger kommundirektören som ansvarig för kommunkoncernens arbete med krisberedskap och civilt försvar vilket bland annat inkluderar kommunkoncernens övergripande process för kontinuitetshantering och arbete med risk och sårbarhetsanalyser.

Ekonomiska konsekvenser och riskanalys

Den administrativa arbetsinsats som planeringen och administrationen av krigsorganisationen kräver medför rimligen smärre kostnader i form av arbetstid.

Den ekonomiska konsekvensen för kommunen kan dock bli mer kännbar om det statliga ersättningarna enligt överenskommelse om civilt försvar mellan Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och Sveriges kommuner och regioner reduceras med anledning av att kommunens arbete med krigsorganisation och dess bemanning inte håller tillräcklig fart i förhållande till de kriterier som gäller enligt överenskommelsen.

Förvaltningens analys och slutsatser

Kommunens krigsorganisation behöver och ska, enligt ovan angivna krav, fastställas. Dess bemanning ska därtill säkras. Med anledning av att samtliga kommuner och regioner har i uppgift att bemanna sina respektive krigsorganisationer jämte Försvarsmakten pågående förstärkningsarbete är det angeläget att ianspråkta den personal som identifierats som särskilt viktig för Norrtälje kommuns krigsorganisation så snart som möjligt.

Genom att utgå från den ansvarsstruktur som anges i *Plan för Norrtälje kommunkoncerns arbete med krisberedskap och civilt försvar 2021–2023, KS 2021–314* kommer arbetet både att vara förankrat i befintliga styrdokument samt effektiviseras genom rådigheten centraliseras till Kommunstyrelsen och kommundirektören.

Under beredningsprocessen har alternativa lösningar utifrån andra kommuners organisation av frågan diskuterats och vägts. I samråd med chefsjurist har slutsatsen blivit den föreslagna lösningen.

Tidplaner

Norrtälje kommunkoncerns krigsorganisation bör fastställas så snart som möjligt och dess bemanning bör likaledes vara planerad och säkrad så snart som möjligt.

Anders Ahlström
Förvaltningsdirektör
Trygghets- och säkerhetskontoret

Olof Sigfrid
Avdelningschef
Säkerhet och beredskap

Bilagor

- Bilaga 1 Plan för Norrtälje kommunkoncerns arbete med krisberedskap och civilt försvar 2021–2023, KS 2021–314
- Bilaga 2 Reglemente för kommunstyrelsen, KS 2020–2307
- Bilaga 3 Instruktion för kommundirektör, KS 2021–315
- Bilaga 4 Rätt person på rätt plats – kommuner, Vägledning för krigsorganisation och krigsplacering, Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps (MSB)

Beslut skickas till

Samtliga kontor/förvaltningar i Norrtälje kommun.